

Avaliku sektori andmevaldkonna edendamise 2024. a teaduspreemia statuut

1. Teaduspreemia väljaandmise eesmärk

Avaliku sektori andmevaldkonna edendamise 2024. a teaduspreemia eesmärk on ergutada teadustegevust avaandmete, andmemajanduse ja avaliku sektori andmehalduse teemadel ning tunnustada silmapaistvat uurimistööd või teadusartiklit, mis aitab arendada ja paremini mõista Eesti avaandmete, andmemajanduse ja avaliku sektori andmehalduse maastikku.

2. Mõisted ja eesmärk

2.1. Avaandmed on juurdepääsupiiranguteta andmed, mis on kõigile vabalt kasutamiseks, taaskasutamiseks ja jagamiseks. Eestis avalikustatakse avaandmeid [Eesti avaandmete teabevärvavas](#).

2.1.1. Avaandmeid saavad erinevad osapooled kasutada äriliste ja mittetulunduslike ettevõtmiste käivitamiseks, uute innovaatiliste teenuste ja lahenduste loomiseks, uuringute läbiviimiseks ning andmepõhiste otsuste tegemiseks. Lisaks aitavad avaandmed kaasa läbipaistvuse tagamisele riigis ja ühiskonnas.

2.2. Andmemajandus on majandussüsteem, kus andmed on oluline majanduskasvu ressurss ja kus andmetega seotud tooted ja teenused on olulised majandusse panustajad.

2.2.1. Andmemajanduse eesmärk on kasu saamine osapoolte vahel andmete jagamise kaudu. Kuna andmetest kasu saamisel on olemas palju erinevaid stsenaariume, on andmemajandusest võimalik kasu saada kõigil andmemajanduses osalevatel osapooltel, sealhulgas ettevõtetel, avaliku sektori asutustel, teadusasutustel, üksikisikutel ja teistel. Mõned olulisemad andmemajanduse stsenaariumid on andmete ostmine ja müümine, uute toodete ja teenuste arendamise võimaldamine läbi andmete jagamise, innovatsiooni toetamine, koostöö võimaldamine, kulude jagamine ja laiem ühiskondlik kasu.

2.3. Avaliku sektori andmehaldus on organisatsiooni tegevusvaldkond, mis võimaldab tal hallata oma andmeid süsteemselt ja varana.

2.3.1. Avalikus sektoris on andmehalduse eesmärgiks luua organisatsioonis süsteemne ja seostatud ülevaade oma andmetest ja nende liikumisest erinevate teenuste ja infosüsteemide vahel, tagada andmete piisav kvaliteet, leitavus ja taaskasutatavus. Andmehalduse tegevuste raames toimub ka andmete taaskasutamise ja avalikustamisega seotud riskide hindamine ning nende maandamine. Süsteemne andmehaldus aitab seega organisatsioonidel lihtsustada kõigile kasutajatele andmete leidmist ja taaskasutamist erinevatel eesmärkidel – andmete analüüsiks, andmepõhise juhtimise toetamiseks, andmeteaduseks ja tehisintellekti lahenduste arendamiseks jne.

3. Teaduspreemia väljaandmise valdkonnad

3.1. Avaliku sektori andmevaldkonna edendamise 2024. a teaduspreemia antakse välja kahes kategoorias:

3.1.1. uurimistööde kategooria;

3.1.2. teadusartiklite kategooria.

3.2. Uurimistööde kategoorias premeeritakse kõrghariduse 1. ja 2. astme lõputöid.

3.3. Teadusartiklite kategoorias premeeritakse eelretsenseeritavas rahvusvahelises teadusajakirjas avaldatud või avaldamiseks vastuvõetud teadusartikleid (ETIS 1.1 ja 1.2).

4. Teaduspreemia andmine

4.1. Ühes kategoorias võib välja anda kuni kolm teaduspreemiat.

4.2. Teaduspreemialt peetakse kinni tulumaks.

5. Teaduspreemia andmiseks konkursi väljakuulutamine

5.1. Teaduspreemia andmiseks kuulutab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium välja käskkirjaga avaliku teaduspreemia konkursi (edaspidi *konkurss*).

5.2. Konkursi väljakuulutamise käskkiri ja statuut avaldatakse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi veebilehel.

6. Konkursil osalemise tingimused

6.1. Uurimistööde kategoorias võib osaleda Eesti avalik-õigusliku ülikooli või välisriigi ülikooli akrediteeritud bakalaureuseõppe või magistriõppe õppekava läbinud isik või rakenduskõrgkooli rakenduskõrgharidusõppe läbinud isik, kes on Eesti Vabariigi kodanik.

6.2. Teadusartiklite kategoorias võib osaleda Eesti avalik-õigusliku ülikooli akrediteeritud õppekava läbinud või sellel õppiv doktorant või Eesti avalik-õigusliku ülikooli teadustöötaja.

6.3. Konkursil ei ole võimalik osaleda juhul, kui konkureerida sooviv isik on konkursil osalemise ajal Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi teenistuja.

6.4. Ühte uurimistööd või teadusartiklit on võimalik konkursile esitada üks kord.

6.5. Konkursile võib esitada uurimistöö, mille ülikoolis või rakenduskõrgkoolis kaitsmisest on konkursiteates määratud konkursil osalemise dokumentide esitamise viimaseks tähtpäevaks möödunud mitte rohkem kui kaks aastat.

6.6. Konkursile võib esitada teadusartikli, mis on eelretsenseeritavas rahvusvahelises teadusajakirjas avaldamiseks vastuvõetud või avaldatud, kuid avaldamisest on konkursiteates määratud konkursil osalemise dokumentide esitamise viimaseks tähtpäevaks möödunud mitte rohkem kui kaks aastat.

6.7. Juhul, kui konkursil osaleja osutub teaduspreemia saajaks, on tal kohustus esitleda oma tööd Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi soovil Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga seotud avalikel esinemistel kuni kaks korda.

6.8. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ei hüvita konkursil osalemiseks ega punktis 6.7 nimetatud esinemisel tehtud kulutusi.

6.9. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil on õigus tasuta kasutada konkursile esitatud uurimistöid ja teadusartikleid, viidates töö autorile.

7. Konkursil osalemise dokumentide esitamine

7.1. Konkursil osalemiseks tuleb uurimistööde kategooria preemia kandidaadil esitada konkursiteates määratud tähtpäevaks elektroonselt järgmised dokumendid:

7.1.1. kirjalik avaldus konkursil osalemiseks, milles märgitakse uurimistöö autori kontaktandmed (nimi, aadress, õppeasutus, telefoninumber või e-posti aadress), uurimistöö tegemise aeg ja ülikool või rakenduskõrgkool;

7.1.2. eesti- või ingliskeelne uurimistöö;

7.1.3. lühikokkuvõtte uurimistööst eesti keeles (kuni kolm lehekülge), millest peab nähtuma seos avaandmete, andmemajanduse või avaliku sektori andmehalduse edendamise valdkonnaga;

7.1.4. uurimistöö autori 1. või 2. astme kõrghariduse omandamist tõendav diplom või ülikooli või rakenduskõrgkooli teaduskonna väljastatud tõend õppimise kohta.

7.2. Konkursil osalemiseks tuleb teadusartiklite kategooria preemia kandidaadil esitada konkursiteates määratud tähtpäevaks elektroonselt järgmised dokumendid:

7.2.1. kirjalik avaldus konkursil osalemiseks, milles märgitakse teadusartikli autori kontaktandmed (nimi, aadress, õppeasutus, telefoninumber või e-posti aadress), teadusartikli koostamise aeg ja ülikool;

7.2.2. eesti- või ingliskeelne korrekselt vormistatud teadusartikkel;

7.2.3. lühikokkuvõtte teadusartiklist eesti keeles (kuni kolm lehekülge), millest peab nähtuma seos avaandmete, andmemajanduse või avaliku sektori andmehalduse edendamise valdkonnaga;

7.2.4. Eesti avalik-õigusliku ülikooli tõend doktoriõppes õppimise või selle lõpetamise või ülikoolis teadustöö tegemise kohta.

8. Konkursi komisjoni moodustamine ja töö korraldamine

8.1. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium moodustab konkursile laekunud tööde hindamiseks komisjoni ning kinnitab selle koosseisu.

8.2. Komisjon võib kaasata hindamisse sõltumatuid eksperte.

8.3. Komisjon hindab esitatud tööde:

8.3.1. tulemuste panust ja tähtsust avaandmete, andmemajanduse või avaliku sektori andmehalduse arendamisse, sealhulgas hinnatakse töö mõju avaliku sektori andmevaldkonna edendamisele koos uurimistulemuste rakendatavusega;

8.3.2. kvaliteeti ja akadeemilist taset, sealhulgas hinnatakse töö meetodilist korrektsust, kasutatud teaduslike meetodite asjakohasust ning töö tulemuste teadusliku põhjendatust;

8.3.3. originaalsust ja asjakohasust, sealhulgas hinnatakse uute teadmiste või perspektiivide toomist, töö uudset ja teaduslikult olulist probleemiasetust ning selle vastavust tänapäevaste avaandmete, andmemajanduse või avaliku sektori andmehalduse väljakutsetele.

8.4. Komisjon võib küsida täiendavaid andmeid uurimistöö või teadusartikli kohta.

8.5. Kui komisjoni liige on mõne konkursile esitatud uurimistöö juhendaja või preemia kandidaadi abikaasa, abikaasa laps, vanavanem, vanem, vend, õde, laps, lapselaps või perekonnaliige, siis määratakse tema asemele uus liige.

8.6. Komisjon võtab otsused vastu lihthälteenamusega.

8.7. Komisjoni esimees kutsub kokku komisjoni. Komisjon on otsustusvõimeline, kui koosolekust võtavad osa kõik komisjoni liikmed.

9. Konkursi tulemused

9.1. Komisjon teeb Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ettepaneku preemia välja anda või jätta preemia välja andmata, teeb ettepaneku preemiate suuruse kohta ning nimetab preemia saajad. Lõpliku ühes kategoorias väljaantavate preemiate arvu, nende suurused ja preemia saajad kinnitab majandus- ja infotehnoloogia minister käskkirjaga.

9.2. Konkursi tulemused teeb Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium teatavaks oma veebilehel hiljemalt 35 päeva jooksul konkursile avalduste esitamise tähtajast. Preemia saajaid teavitatakse viivitamata pärast tulemuste teatavaks tegemist.

9.3. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium avaldab info teaduspreemia saajate uurimistööde ning teadusartiklite kohta oma veebilehel.

10. Konkursi tingimuste muutmine, konkursist loobumine või konkursi luhtumine

10.1. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium võib põhjendatud juhtudel konkursist loobuda, avaldades sellekohase teate oma veebilehel.

10.2. Konkurs on luhtunud, kui konkursil osalemiseks ei esitatud ühtegi uurimistööd või teadusartiklit või kui komisjoni hinnangu alusel ei olnud ühelgi tööl preemiat vääriava töö kvaliteeti.

11. Isikuandmete töötlemise põhimõtted

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium töötleb isikuandmeid, mida preemia kandidaat on kandideerimisprotsessis enda kohta avaldanud. Töötlemise eesmärk on hinnata, kas kandidaat vastab preemia saajale seatud kriteeriumitele. Selleks töödeldakse järgnevat isikuandmeid: põhiaandmed (nt nimi, isikukood, sünniaeg), kontaktandmed (nt telefoninumber, e-posti aadress, elukoha aadress), andmed hariduse kohta ning andmed muu asjakohase info kohta, mida kandidaat on teaduspreemia kandideerimisel pidanud oluliseks esitada.